

Metodrapport

En erfarenhetsbaserad, strukturerad modell för kartläggning och uppföljning av individuella stödbehov i LSS-nära verksamheter

Version 1.0.17 • Dokumentutgåva 1.0 • 21 oktober 2026

Sammanfattning

KartlägningsAppen är ett digitalt stöd för att beskriva och följa upp hur vardagens aktiviteter fungerar för en person och vilket stöd som behövs. Modellen har utvecklats med utgångspunkt i praktiska erfarenheter från arbete som LSS-handläggare och stödpedagog. De 13 livsområdena har valts för att ge en bred men vardagsnära helhetsbild. Bedömningen kombinerar graderade stödnivåer med konkreta beskrivningar av personens resurser, svårigheter, fungerande stöd och förutsättningar.

1. Syfte, användning och avgränsning

- Primärt syfte: skapa ett gemensamt, begripligt underlag för planering och uppföljning av individuellt stöd i vardagen.
- Avsedda användare: personal, stödpedagoger, verksamhetsutvecklare och andra med adekvat uppdrag och kompetens.
- Avgränsning: inte ett diagnostiskt instrument, inte ett automatiskt beslutssystem och inte ett fristående underlag för myndighetsutövning eller beslut om LSS-insats.
- Resultatet är en professionell bedömning i en viss kontext och tidpunkt, inte en objektiv egenskap hos personen.

2. Bakgrund, idé och utvecklingsprinciper

Utgångspunkten är behovet av ett lättanvänt och konsekvent arbetssätt för att samla sådant som ofta framkommer utspjutt i samtal, observationer och löpande dokumentation. Genom att dela upp vardagen i tydliga områden och aktiviteter blir det lättare att uppmärksamma både sådant som fungerar självständigt och sådant där stöd behövs. Modellen är utvecklad för att underlätta samtal, gemensam förståelse, planering och uppföljning – inte för att reducera individens situation till en siffra.

- Kartläggningen utgår från individens vardag och synliggör både stödbehov, egna resurser och personliga önskemål. Personens uppfattning dokumenteras utifrån förutsättningarna att uttrycka sig.
- Stödbehov förstås i relation till aktivitet, omgivning, hjälpmedel och faktiskt tillgängligt stöd.
- Styrkor och fungerande strategier dokumenteras parallellt med svårigheter.

- Bedömningar ska kunna revideras när förutsättningar förändras.
- Osäkerhet och källa till uppgifter ska synliggöras, inte döljas bakom en siffra.

3. Kartläggningens 13 livsområden

De 13 livsområdena har valts för att spegla återkommande aktiviteter, situationer och stödfrågor i vardagen. Varje område innehåller tio fördefinierade aktiviteter som hjälper användaren att konkretisera vad bedömningen gäller. Indelningen är avsiktligt praktisk och kan användas både för en övergripande kartläggning och fördjupning inom utvalda aktiviteter.

- 01. Personlig hygien
- 02. Måltider
- 03. Hushållssysslor
- 04. Kommunikation
- 05. Socialt samspel
- 06. Förflyttning
- 07. Struktur och planering
- 08. Fritid och delaktighet
- 09. Hälsa och välbefinnande
- 10. Ekonomi
- 11. Säkerhet
- 12. Arbete och sysselsättning
- 13. Lärande och utveckling

Vissa aktiviteter berör flera områden, till exempel matlagning, ekonomi, medicinhantering och att följa instruktioner. Syftet är att användaren ska kunna beskriva en situation från den infallsvinkel som är relevant. För att undvika dubbelräkning bör samma stödbehov inte behandlas som flera oberoende behov i en samlad tolkning.

4. Bedömningskonstruktion och skala

Varje livsområde har en övergripande bedömning och möjlighet till detaljerad bedömning per aktivitet. Stödbehov anges på en femgradig skala från 0 till 4; –1 innebär att området inte har bedömts. Tabellen visar gemensamma tolkningsankare för att göra bedömningarna tydligare och mer enhetliga. Nivån ska alltid förstås tillsammans med beskrivningen av vad personen gör, vilket stöd som ges och under vilka förutsättningar.

Nivå	Föreslaget tolkningsankare
Ej bedömt (–1)	Ingen tillräcklig information finns; använd aldrig 0 som ersättning för okänt.
0 – Klarar helt själv	Aktiviteten utförs med tillräcklig kvalitet och säkerhet utan individuellt personstöd. Vanliga hjälpmedel kan förekomma; ange dem.
1 – Visst stöd	Begränsat stöd, t.ex. enstaka påminnelser, startstöd eller kort instruktion, behövs för att

	aktiviteten ska fungera.
2 – Måttligt stöd	Återkommande stöd i flera moment eller regelbunden handledning behövs; personen utför betydande delar själv.
3 – Omfattande stöd	Stöd behövs under stora delar av aktiviteten, genom tät vägledning eller betydande praktisk hjälp.
4 – Klarar ej utan stöd	Aktiviteten kan inte genomföras på ett fungerande eller säkert sätt utan genomgripande stöd; dokumentera personens egna bidrag.

Tolkning och metodrisk

Skalan beskriver grader av stödbehov, inte ett exakt mått på personens förmåga. En nivåskillnad mellan två kartläggningar behöver tolkas tillsammans med förändringar i situation, hälsa, omgivning och stöd. Det är därför viktigt att läsa de konkreta anteckningarna och inte dra slutsatser enbart utifrån siffror eller diagram.

5. Datamodell och dokumentationsfält

- För varje livsområde: övergripande stödnivå, styrkor, svårigheter, fritext och eventuella hjälpmedel med kompensationsgrad och effekt.
- För detaljerade aktiviteter: egen stödnivå, kommentar och valfria fält för faktiskt utförande, observation, fungerande stöd, underlättande/försvårande faktorer, informationskälla, underlagets säkerhet, personens prioriteringar och uppföljningsmål.
- Relaterade faktorer: hälsotillstånd, personfaktorer och omgivningsfaktorer; deras uppgifter är kontext, inte automatiskt en skattning av stödbehov.
- Uppföljningar skapas som separata kartläggningar; tidigare värden visas som jämförelsestöd, medan nya stödskalor startar utan ifyllda nivåer. Relaterade faktorer kopieras och måste aktualitetsprövas.

6. Kvalitet i kartläggningen

Aspekt	Vägledning för användning
Relevans	Välj de områden och aktiviteter som är betydelsefulla för personens vardag. Alla aktiviteter behöver inte vara aktuella för alla.
Tydlighet	Utgå från konkreta exempel och beskriv vilken hjälp som behövs, i vilka situationer och hur ofta.
Uppföljning	Läs nivåer tillsammans med anteckningar om förändrade förutsättningar, hjälpmedel och

	tillgängligt stöd.
Delaktighet	Ge personen möjlighet att beskriva egna önskemål och erfarenheter på ett sätt som fungerar för hen.
Integritet	Använd endast uppgifter som får hanteras enligt verksamhetens rutiner. Kodbeteckningar innebär inte alltid att uppgifter är anonyma.
Ansvarsfördelning	Kartläggningen beskriver vardagligt stöd och ersätter inte medicinska bedömningar eller verksamhetens ordinarie ansvar.

7. Möjligheter till fortsatt utveckling

Användarnas erfarenheter

Synpunkter från medarbetare och personer som får stöd kan ge värdefull vägledning om vilka delar som är särskilt användbara och vilka som kan förtydligas.

Tydliga instruktioner

Gemensamma exempel och samtal om hur skalstegen förstås kan bidra till ett mer enhetligt arbetssätt i en verksamhet.

Erfarenheter från verksamheter

Erfarenheter från praktisk användning kan användas för att vidareutveckla funktioner, formuleringar och dokumentationsstöd. Verksamheten avgör själv hur verktyget introduceras inom sina rutiner.

Samsyn kring bedömningar

Diskussioner om exempel på stödbehov kan hjälpa arbetsgruppen att utveckla en gemensam förståelse av bedömningsnivåerna.

Löpande förbättringar

Återkoppling, vanliga frågor och önskemål kan ligga till grund för framtida uppdateringar av appen och dess vägledningar.

8. Hur modellen bör beskrivas

KartläggningsAppen kan beskrivas som ett erfarenhetsbaserat, strukturerat digitalt stöd för kartläggning och uppföljning av individuella stödbehov. Modellen ger en gemensam struktur för dokumentation och samtal. Resultaten behöver alltid tolkas av användaren utifrån syftet, personens situation och det samlade underlaget.

9. Förvaltning och vidareutveckling

Dokumentationen avser KartläggningsAppen version 1.0.17. Vid förändringar av livsområden, aktiviteter, skalsteg eller arbetsgång bör metodrapport och bedömningsmanual ses över samtidigt. Återkoppling från användare och verksamheter bör samlas in systematiskt och ligga till grund för fortsatt förbättring.

10. Integritet, lokal lagring och informationssäkerhet

KartläggningsAppen är avsedd för strukturerad kartläggning med uppgifter som inte möjliggör identifiering av en enskild person. Användaren ska inte registrera namn, personnummer, adresser, diagnoser eller andra uppgifter som direkt eller indirekt kan identifiera någon. Även kombinationer av detaljer i fritext kan göra en person identifierbar. En kod är inte anonym om den kan kopplas till en individ, exempelvis genom en kodnyckel.

Kartläggningsuppgifter är avsedda att lagras lokalt på den enhet där appen används. Verksamheten ansvarar för att bedöma och besluta om användningen i sin organisation samt för åtkomst, enhetsskydd, förvaring, säkerhetskopior, export, delning och radering enligt sina informationssäkerhetsrutiner och tillämpliga regler. Exporterade PDF-filer och andra kopior ska skyddas på motsvarande sätt.

Om användaren trots dessa anvisningar registrerar identifierande eller känsliga personuppgifter ansvarar den verksamhet som bestämmer ändamål och medel för den behandlingen för att bedöma rättslig grund, skyddsåtgärder och eventuella skyldigheter enligt dataskyddslagstiftningen. Appens avsedda användning innebär inte att utvecklaren tar över verksamhetens personuppgiftsansvar. Detta påverkar inte sådant ansvar som enligt tillämplig lag kan åvila den som utvecklar eller tillhandahåller appen.

Förtydliganden för version 1.0.17

KartläggningsAppen omfattar 13 livsområden med tio aktiviteter inom varje område. I version 1.0.17 har vissa aktivitetsbenämningar och hjälptexter förtydligats för att beskriva stödbehov mer neutralt och minska onödiga överlappningar. Förstå och följ instruktioner samt läsa och förstå text förekommer fortsatt inom flera relevanta livsområden.

Betalning av räkningar bedöms under Ekonomi. Medicinhantering bedöms under Hälsa och välbefinnande, medan Säkerhet omfattar att uppmärksamma hälsorisker. Att hantera förändringar bedöms under Struktur och planering. Arbetsmotivation och Begränsade intressen har behållits som tidigare.

Bedömningsnivå 3 avser omfattande eller återkommande hjälp där personen fortfarande genomför delar av aktiviteten. Nivå 4 avser situationer där någon annan behöver utföra aktiviteten eller ge i princip genomgående stöd. Stödets karaktär, omfattning och variation över tid ska framgå av beskrivningen.

Aktiviteter som inte är aktuella för personen kan markeras ”Ej aktuellt” (EA), vilket skiljs från ”Ej bedömt” (EB). Inget av alternativen ska räknas som en stödbehovsnivå eller ingå i genomsnitt. Funktionerna behöver verifieras i den färdiga appversionen. Vid jämförelser över tid måste tidigare bedömningar av aktiviteter vars innebörd har ändrats granskas innan slutsatser dras.

Appen är avsedd att användas utan uppgifter som direkt eller indirekt kan identifiera en person. Kodade uppgifter är inte automatiskt anonyma. Verksamheten ansvarar normalt för den personuppgiftsbehandling den bestämmer ändamål och medel för, medan apputvecklarens eventuella egna skyldigheter kvarstår. Lokal lagring innebär inte i sig att GDPR saknar tillämpning.

11. Jämförelser över tid och tolkning av förändringar

Vid export av en översikt med flera kartläggningar jämförs de två senaste kartläggningarna på livsområdesnivå. Skillnaden beräknas som senaste skalvärdet minus det tidigare skalvärdet. Ett positivt värde innebär högre skattat stödbehov; ett negativt värde innebär lägre skattat stödbehov. Oförändrat värde betyder endast att den valda skalnivån är densamma.

Jämförelse görs bara när båda kartläggningarna innehåller numeriska skalvärden 0–4 för samma livsområde. Ej bedömt (EB), Ej aktuellt (EA) och saknade värden ingår inte i differenser eller förändringsantal. Antal ökade, minskade och oförändrade områden ska tolkas tillsammans med antal jämförbara områden.

På aktivitetsnivå får direkta jämförelser bara göras när aktiviteten har samma definition vid båda kartläggningarna och båda skalvärdena är numeriska. Aktiviteter vars innebörd ändrats mellan versioner ska inte redovisas som jämförbara, även om det tekniska aktivitets-ID:t är detsamma.

Färgmarkeringar och staplar i PDF är visuella läshjälpmedel. Grönt anger minskat skattat stödbehov, rött ökat skattat stödbehov och neutralt/grått oförändrat eller ej jämförbart. Betydelsen ska alltid anges i text, så att rapporten även kan förstås i svartvitt.

Ändrade fritextanteckningar visar ändrad dokumentation, inte med säkerhet förändrat stödbehov. Skillnader kan bero på nya omständigheter, varierande mående, ändrat stöd, annan observatör eller högre detaljeringsgrad. Jämförelserna ska därför användas som underlag för professionell analys, inte som automatisk slutsats om förbättring eller försämring.

Rapporten kan innehålla en jämförande översikt följd av detaljer för varje kartläggning. Vid fler än två kartläggningar beskriver förändringssammanfattningen i första hand de två senaste tillfällena, inte hela utvecklingen över tid.

Komplettering – jämförelser och rapportfunktioner

Val av jämförelsetillfällen

Användaren kan välja två valfria kartläggningar för direkt jämförelse och jämförelse i PDF. Standardvalet i PDF är de två senaste kartläggningarna. Valet av två jämförelsetillfällen ändrar inte den underliggande kartläggningshistoriken.

Aktiviteters utveckling över tid

Enskilda aktiviteter kan följas i diagram över flera kartläggningar. Endast numeriska bedömningar 0–4 används som datapunkter. Ej bedömt och Ej aktuellt är inte numeriska värden. Aktiviteter som fått ändrad innebörd mellan äldre och nyare definitioner ska inte jämföras som om de vore likvärdiga.

Förändring av stödbehov och dokumentation

Förändrat skalvärde redovisas som ökat eller minskat bedömt stödbehov, där ett högre värde anger större stödbehov. Ändrad fritext eller stödanteckning redovisas separat som ändrad dokumentation. Skillnader i anteckningar kan bero på olika detaljeringsgrad och utgör inte i sig belägg för förändrat stödbehov.

Valbart innehåll i PDF

Användaren kan välja att inkludera jämförelsedel, utvecklingsdiagram, visuell skalöversikt och historisk jämförelsetabell i en samlad PDF. Rapporten behöver tolkas utifrån vilka avsnitt som valts och vilka uppgifter som faktiskt bedömts.

Skapad och senast ändrad

Appen visar tidpunkt för när en kartläggning skapades och senast ändrades. Dessa datum utgör inte en fullständig ändringslogg: de visar inte vilka fält som ändrades, av vem eller varför.

Metodiska begränsningar

Jämförelser förutsätter likvärdiga bedömningsförutsättningar, aktiviteternas innebörd och tillräckligt underlag. En förändring i skalan är en förändring i dokumenterad bedömning och ska tolkas tillsammans med beskrivningen av stödet, personens situation och eventuella skillnader i bedömningsförutsättningar.

Om utvecklaren

KartläggningsAppen är utvecklad av Sandra Carlsson, med flerårig yrkeserfarenhet som stödpedagog och LSS-handläggare.